

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ”
(для бакалаврів)**

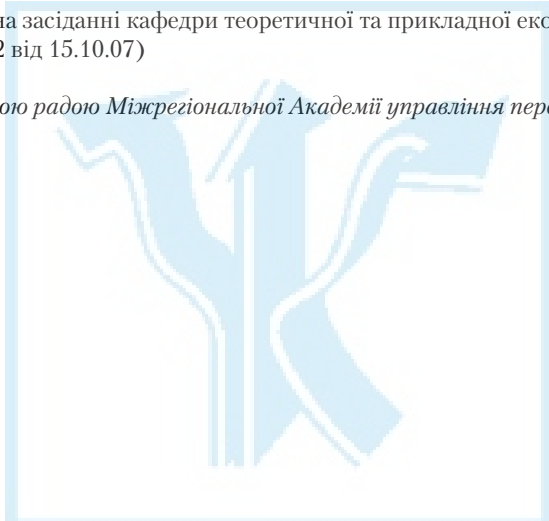
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри теоретичної та прикладної економіки
О. П. Тищенко

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної економіки
(протокол № 2 від 15.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Тищенко О. П. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Економіка готельного та туристичного комплексу”. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 38 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, вказівки щодо самостійного вивчення дисципліни “Економіка готельного та туристичного комплексу”, тести для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах туризм активно перетворюється в одну з провідних галузей невиробничої сфери економіки постсоціалістичних країн, зокрема й України. Тому гостро постає питання щодо забезпечення готельно-туристичного комплексу кваліфікованими спеціалістами, зокрема шляхом самостійної підготовки студентів.

Мета дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів знань, умінь та навичок управлінської роботи на підприємствах готельно-туристичного комплексу. Відповідно до цього основними завданнями дисципліни є:

- вивчення основних понять економіки готельно-туристичного комплексу;
- отримання системних знань щодо функціонування туризму як галузі національної економіки;
- надання знань щодо механізмів ресурсного забезпечення підприємств галузі та їх раціонального використання;
- ознайомлення з методичними підходами та оволодіння сучасними методами щодо аналізу, планування та управління розвитком туристичних підприємств;
- формування практичних навичок щодо організації, оцінки результатів та ефективності діяльності у сфері готельно-туристичного бізнесу.

У розробці містяться методичні матеріали щодо системного та послідовного освоєння програмного матеріалу дисципліни: перелік ключових понять, що допоможуть сконцентруватися на найважливіших теоретичних положеннях курсу та ознайомитися з ними відповідно до наведених нормативних і літературних джерел, контрольних питань, тестових завдань.

Дисципліна “Економіка готельного та туристичного комплексу” тісно пов’язана з такими навчальними курсами, як “Державне регулювання економіки”, “Управління бізнесом”, “Основи підприємницької діяльності”, “Економіка підприємства”, “Економіка праці”, “Менеджмент організацій”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Туризм як галузь національної економіки
1	Еволюція та розвиток туристично-готельної справи
2	Основи підприємницької діяльності у сфері туризму
3	Державне регулювання розвитку туризму в Україні
4	Сутність і специфіка готельних і туристичних послуг
5.	Туристична індустрія
	Змістовий модуль II. Ресурсне забезпечення діяльності готельно-туристичного комплексу
6	Персонал та оплата праці на підприємствах готельно-туристичного комплексу
7	Основні фонди готельно-туристичного комплексу
8	Оборотні фонди та оборотні кошти готельно-туристичного комплексу
9	Інвестиційна діяльність у готельно-туристичному комплексі
10	Маркетинг, реклама та інформаційні технології у готельно-туристичному комплексі
	Змістовий модуль III. Управління розвитком готельно-туристичного комплексу
11	Виробнича програма та планування розвитку туристичного підприємства
12	Собівартість готельно-туристичних послуг
13	Особливості формування доходів на підприємствах готельно-туристичного комплексу
14	Система формування й розподілу прибутку на підприємствах готельно-туристичного комплексу
15	Рух грошових коштів на підприємствах готельно-туристичного комплексу

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ”

Змістовий модуль I. Туризм як галузь національної економіки

Тема 1. Еволюція та розвиток туристично-готельної справи

Зміст та основні поняття туризму.

Історія розвитку туризму та його етапи. Розвиток та організація туризму в Україні.

Види та форми туризму. Внутрішній (національний) та іноземний (міжнародний) туризм. Класифікація видів туризму за метою, за часовими характеристиками, за територіальними ознаками. Екскурсійна діяльність. Класифікація екскурсій, технологія їх підготовки та проведення.

Туристичні ресурси, їх групи. Характеристика рекреаційно-туристичних ресурсів окремих регіонів України.

Туристична діяльність, її вплив на розвиток економіки України. Основні показники розвитку туризму, оцінка туристичної діяльності в Україні.

Література [11; 20; 22; 24; 26; 27; 32; 35]

Ключові поняття: туризм; внутрішній туризм; іноземний туризм; суб'єкти туристичної діяльності; турист; екскурсія; екскурсійна діяльність; туристичні ресурси; рекреаційна діяльність; санаторно-курортна діяльність; туристичні заклади.

Контрольні питання

1. Визначення туризму в широкому і вузькому значенні.
2. Суб'єкти туристичної діяльності.
3. Хто і за яких умов визнається туристом?
4. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи розвитку туризму.
5. Історія розвитку туризму в Україні.
6. Де і коли Україна як незалежна держава вперше заявила про себе на ринку туристичних послуг?
7. Види і форми туризму.
8. Яким чином туризм класифікується за часовою ознакою?
9. Яким чином можна класифікувати туризм за територіальними ознаками?
10. Ознаки релігійного туризму.

11. Дайте визначення екскурсійної діяльності.
12. Ознаки екскурсійної діяльності.
13. Як екскурсії поділяються за змістом, складом учасників та місцем проведення?
14. Порядок підготовки та проведення екскурсій.
15. Потенційні туристичні можливості України.
16. Основні групи туристичних ресурсів України.
17. Вплив туризму на економічний розвиток України.
18. Які показники характеризують основні тенденції розвитку туризму? Проаналізуйте їх на прикладі України.

Теми рефератів

1. Світові тенденції розвитку туризму на початку XXI ст.
2. Історія розвитку туризму в Україні.
3. Основні показники розвитку туризму та його вплив на економічний розвиток України.
4. Туристичні ресурси України та проблеми їх ефективного використання.

Тема 2. Основи підприємницької діяльності у сфері туризму

Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі. Мета та основні принципи підприємницької діяльності в туристичному бізнесі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності у туризмі.

Правові основи організації туристичної діяльності в Україні. Права і обов'язки суб'єктів туристичної діяльності. Ліцензування туристичної діяльності. Документи, що подаються суб'єктами господарювання для отримання ліцензії на організацію іноземного, внутрішнього туризму та екскурсійну діяльність.

Державна система стандартизації у сфері туристичної діяльності. Перелік стандартів щодо туристично-екскурсійного обслуговування в Україні. Особливості сертифікації та стандартизації у сфері готельного бізнесу.

Види туристичних підприємств. Туроператорська та турагентська діяльність підприємств туризму. Вибір організаційно-правової форми та основні етапи створення туристичного підприємства. Основні фактори, що визначають вибір організаційно-правової форми діяльності туристичного підприємства. Форми об'єднань туристичних підприємств.

Література [2; 6; 13–15; 18; 19; 24; 26; 28]

Ключові поняття: підприємництво; суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності у сфері туризму; організаційно-правові форми підприємницької діяльності; ліцензування та сертифікація туристичної діяльності; туроператорська діяльність; турагентська діяльність; туроператор; турагент.

Контрольні питання

1. Мета та основні принципи підприємницької діяльності у сфері туристичного бізнесу.
2. Організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності у туристичній сфері.
3. Вимоги щодо установчих документів при створенні туристичного підприємства.
4. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи створення туристичного підприємства.
5. Який мінімальний розмір статутного фонду визначено законодавством для товариств з обмеженою відповідальністю та для акціонерних товариств?
6. Як здійснюється реєстрація туристичного підприємства?
7. Якими нормативними актами регламентується ліцензування підприємницької діяльності у туристичному бізнесі?
8. Які види туристичної діяльності підлягають ліцензуванню?
9. Стандарти щодо туристично-екскурсійного обслуговування в Україні.
10. В чому полягають особливості сертифікації та стандартизації у сфері готельного бізнесу?
11. В чому полягає суть туроператорської діяльності? Чим вона відрізняється від діяльності турагентів?
12. Форми об'єднань туристичних підприємств.

Теми рефератів

1. Сертифікація та стандартизація у сфері туристичної діяльності, основні напрями їх удосконалення.
2. Об'єднання туристичних підприємств, ефективність їхньої діяльності.
3. Сучасні організаційно-правові форми організації діяльності туристичних підприємств.

Тема 3. Державне регулювання розвитку туризму в Україні

Необхідність і сутність державного регулювання розвитку туризму в Україні. Державний механізм регулювання розвитку туристичної сфери. Цілі та принципи державного регулювання туристичної діяльності. Туристична політика. Державні органи регулювання розвитку туризму в Україні.

Нормативно-правова база туристичної діяльності. Основні положення Законів України “Про туризм” та “Про порядок виїзду з України і в’їзду в Україну громадян України”. Правила перетину державного кордону громадянами України.

Міжнародна співпраця у туризмі. Роль посольств та консульських установ України у сприянні розвитку туристичної діяльності. Міжнародні організації у туризмі, їх цілі та завдання. Міжнародні акти, що регулюють туристичну діяльність.

Література [1; 2; 4; 5; 9; 11–14; 16; 23; 24; 26; 27; 31]

Ключові поняття: державне регулювання туристичної діяльності; туристична політика.

Контрольні питання

1. Мета державного регулювання туристичної діяльності в Україні.
2. Основні принципи управління туристичною діяльністю.
3. Поняття “туристична політика”.
4. За допомогою яких інструментів здійснюється реалізація державної політики у сфері туризму?
5. Які органи державної влади здійснюють управління розвитком туристичної діяльності в нашій країні?
6. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регулюють розвиток туристичної діяльності в Україні.
7. Які завдання покладено на Державну службу туризму і курортів?
8. У якому напрямі, на Вашу думку, повинно здійснюватись удосконалення законодавчо-нормативної бази з питань регулювання туристичної діяльності?
9. Яка роль у розвитку туризму належить дипломатичним установам України?
10. Назвіть відомі Вам міжнародні туристичні організації. В чому полягають їхні функції?

11. В якому році Україна вступила до Всесвітньої туристичної організації?
12. Які Ви знаєте міжнародні акти з питань регулювання туристичної діяльності?

Теми рефератів

1. Досвід регулювання туристичної діяльності у європейських країнах (на прикладі конкретної країни).
2. Механізм державного регулювання розвитку туристичної діяльності в Україні та напрями його удосконалення.
3. Розвиток міжнародного співробітництва у сфері туристичної діяльності.
4. Участь України у міжнародних туристичних заходах, їх ефективність.

Тема 4. Сутність і специфіка готельних і туристичних послуг

Поняття про послуги. Особливості та специфіка надання туристичних послуг. Види туристичних послуг, їх характеристика. Характеристика та особливості надання готельних послуг.

Сутність та зміст понять “туристичний пакет” і “туристичний продукт”. Структура туристичного пакету та туристичного продукту. Тур як основна складова одиниця туристичного продукту, його види. Система організації виробництва туристичного продукту та її складові. Стадії життєвого циклу туристичного продукту. Готельний продукт та його складові.

Якість туристичного продукту та її показники. Конкуреноспроможність туристичного продукту та фактори, що її обумовлюють. Формування конкурентоспроможного туристичного продукту.

Література [3; 10; 13–16; 19–22; 24; 26; 32]

Ключові поняття: *послуга; туристична послуга; туристичний пакет; туристичний продукт; тур; життєвий цикл туристичного продукту; якість туристичного продукту; стандарти в галузі туризму; якість туристичного продукту.*

Контрольні питання

1. Дайте визначення туристичної послуги та охарактеризуйте її особливості.
2. Назвіть основні види туристичних послуг.

3. Що таке туристичний продукт, його структура?
4. В чому полягають відмінності між туристичним продуктом та туристичним пакетом?
5. Як визначається поняття “тур” відповідно до Закону України “Про туризм” і що входить до його складу?
6. Які Ви знаєте види турів?
7. Які види послуг належать до складу додаткових туристичних послуг?
8. Охарактеризуйте готельний продукт та його складові.
9. За допомогою яких способів можна оцінити туристичний продукт?
10. Назвіть та охарактеризуйте основні стадії життєвого циклу туристичного продукту?
11. Що таке якість туристичного продукту та якими показниками вона вимірюється?
12. Які туристичні стандарти Вам відомі?
13. Що слід розуміти під конкурентоспроможністю туристичного продукту?
14. Які фактори впливають на конкурентне середовище у туристичній сфері?

Теми рефератів

1. Тур як первинна одиниця туристичного продукту та його складові.
2. Конкурентоспроможність туристичного продукту, шляхи її підвищення.
3. Система стандартів у галузі туризму, напрями її удосконалення.

Тема 5. Туристична індустрія

Поняття туристичної індустрії та її склад.

Організатори туризму. Специфіка діяльності туристичних операторів і туристичних агентів.

Перевезення туристів. Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів. Організація та особливості перевезення туристів різними видами транспорту.

Заклади розміщення туристів. Види готелів. Класифікація готелів. Вимоги до приміщень готелів. Основні служби готелю та специфіка їхньої діяльності. Вимоги до персоналу готелів.

Система громадського харчування. Класифікація закладів харчування, основні принципи їх функціонування. Вимоги до діяльності закладів харчування у туризмі. Організація харчування туристів.

Страховання у туризмі: його основні види та специфіка. Основні положення Закону України “Про страхування”. Поняття страхових ризиків. Міжнародний досвід страхування туристів.

Система розваг у туризмі. Основні види розваг та особливості їх надання туристам.

Основні види та специфіка надання банківських і фінансових послуг у сфері готельно-туристичного бізнесу.

Організація інформаційного забезпечення у готельно-туристичній діяльності.

Література [6; 11; 15; 17–20; 22; 24–26; 31]

Ключові поняття: *індустрія туризму; організатори туризму; перевізники; заклади розміщення туристів; система громадського харчування; страхування у сфері туризму; система розваг; банківські, фінансові, інформаційні послуги в туризмі.*

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття “туристична індустрія”.
2. Суб’єкти туристичної індустрії, їх коротка характеристика.
3. Хто є організаторами туризму?
4. Назвіть та охарактеризуйте основні види транспортного обслуговування туристів.
5. Які типи поїздів і вагонів, що використовуються для обслуговування туристів, Ви знаєте?
6. В чому полягають особливості перевезення туристів водним транспортом?
7. Що таке круїз? Види круїзів?
8. Класифікація закладів розміщення туристів.
9. Які заклади розміщення належать до спеціалізованих?
10. Які системи класифікації готелів Вам відомі? В чому полягає їх суть?
11. Назвіть основні служби готелю. Охарактеризуйте сферу їхньої відповідальності.
12. Які вимоги ставляться до обслуговування персоналу у готелях?
13. Назвіть основні види закладів, що входять до системи громадського харчування.

14. Сформулюйте основні вимоги до закладів харчування туристів.
15. Охарактеризуйте основні види страхування туристів.
16. Що являє собою система розваг у туризмі, її складові.
17. Дайте визначення поняття “екскурсія”.
18. Які основні види банківських і фінансових послуг надаються туристам?
19. Які способи перевезення грошових коштів туристами, на Вашу думку, є безпечними та зручними?
20. Охарактеризуйте основні види інформаційних послуг, що надаються туристам при здійсненні подорожі.

Теми рефератів

1. Організація та особливості перевезення туристів авіаційним (чи іншим) транспортом.
2. Становлення та розвиток нових сучасних закладів розміщення туристів.
3. Зарубіжний досвід організації діяльності служб готелю.
4. Удосконалення системи надання послуг харчування у туристичному бізнесі.
5. Становлення та розвиток інформаційних технологій у туристичній сфері.

Змістовий модуль II. Ресурсне забезпечення діяльності готельно-туристичного комплексу

Тема 6. Персонал та оплата праці на підприємствах готельно-туристичного комплексу

Трудові ресурси та кадровий потенціал підприємства. Абсолютні та відносні показники, що характеризують кадровий стан підприємств готельно-туристичного комплексу. Категорії працівників туристичного підприємства: керівники, спеціалісти, службовці, робітники. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією.

Мотивація та організація заробітної плати. Стимулювання як фактор мотивації праці. Види стимулювання працівників підприємства. Основні форми мотивації.

Основи організації оплати праці на підприємствах готельно-туристичного комплексу. Тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційні довідники та характеристики. Форми та системи оплати праці. Механізм

регулювання оплати праці на підприємстві. Тарифні угоди. Обґрунтування витрат на оплату праці на підприємстві.

Планування чисельності різних категорій працівників на підприємствах готельно-туристичного комплексу. Нормативний метод планування потреби підприємства в персоналі.

Література [7; 17–20; 22–24; 26–29; 34; 36]

Ключові поняття: *трудові ресурси; кадровий потенціал; персонал підприємства; кваліфікація персоналу; облікова чисельність працівників; явочна чисельність працівників; середньооблікова чисельність штатних працівників; коефіцієнт плинності кадрів; мотивація праці; заробітна плата; тарифна система; тарифна сітка; тарифно-кваліфікаційна характеристика; погодинна форма оплати праці; відрядна форма оплати праці; акордна форма оплати праці; тарифні угоди.*

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність поняття “кадровий потенціал підприємства”.
2. Які показники характеризують стан та структуру кадрового потенціалу підприємства?
3. Що характеризує середньооблікова чисельність штатних працівників підприємства? Яким чином вона розраховується?
4. Розкрийте зміст понять “професія”, “спеціальність”, “кваліфікація персоналу”. В чому полягають відмінності між цими поняттями?
5. Назвіть показники ефективності використання трудових ресурсів підприємств готельно-туристичного комплексу.
6. В чому полягає суть мотивації праці?
7. Які види стимулів на підприємстві є ефективними?
8. Дайте характеристику структури заробітної плати.
9. Основні форми заробітної плати, відмінності між ними.
10. Які елементи утворюють тарифну систему оплати праці?
11. Назвіть основні складові системи державного регулювання оплати праці у сфері готельно-туристичного бізнесу.
12. Відмінності у плануванні витрат на оплату праці туроператорів та турагентів.
13. Основні етапи планування чисельності працівників на підприємстві.

14. Суть нормативного методу планування фонду заробітної плати.
15. Який елемент ціни поглинається витратами на оплату праці та нарахуваннями на неї?

Теми рефератів

1. Світовий досвід використання систем та моделей мотивації трудової діяльності.
2. Політика оплати праці на підприємствах готельно-туристичного бізнесу в сучасних умовах.
3. Державна система підготовки фахівців сфери готельно-туристичного бізнесу.

Тема 7. Основні фонди готельно-туристичного комплексу

Поняття виробничих фондів. Характеристика основних фондів підприємств туристичної сфери, їх оцінка, класифікація та структура.

Спрацювання та старіння основних фондів. Строки експлуатації та амортизація основних фондів. Групи основних фондів. Методи нарахування амортизації. Ремонт, модернізація та заміна засобів праці. Розширене відтворення основних фондів.

Система показників ефективності відтворення та використання основних фондів. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Література [8; 17–20; 22–26; 29; 34; 36]

Ключові поняття: *виробничі фонди; засоби праці (основні фонди); предмети праці (оборотні фонди); балансова вартість основних фондів; залишкова вартість основних фондів; ліквідаційна вартість основних фондів; амортизація; норми амортизації; групи основних фондів; фізичний та моральний знос основних фондів.*

Контрольні питання

1. Дайте визначення виробничих фондів. На які групи вони поділяються?
2. За якими ознаками класифікуються основні фонди підприємства?
3. Структура основних фондів, фактори впливу на неї.
4. Які Ви знаєте методи оцінки основних фондів підприємства, їх особливості.

5. Які показники застосовуються для визначення ступеня фізичного та морального зносу основних фондів?
6. Економічна сутність амортизації основних фондів.
7. Особливості застосування норм прискореної амортизації основних фондів.
8. Які групи основних фондів виокремлюються відповідно до чинного законодавства?
9. Яким чином розрахувати ліквідаційну вартість основних фондів підприємства?
10. Назвіть показники, що характеризують ефективність використання основних фондів підприємства.
11. Основні напрями підвищення ефективності використання основних фондів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Теми рефератів

1. Склад та класифікація основних фондів підприємств готельно-туристичного комплексу.
2. Основні фонди підприємств готельно-туристичного бізнесу та шляхи підвищення ефективності їх використання.
3. Особливості обліку та оцінки основних фондів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Тема 8. Оборотні фонди та оборотні кошти готельно-туристичного комплексу

Склад і структура оборотних фондів. Нормування оборотних фондів. Показники ефективності використання оборотних фондів. Шляхи економії матеріальних ресурсів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Поняття оборотних коштів підприємства та їх структура. Нормовані і ненормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів на туристичному підприємстві.

Показники ефективності використання оборотних коштів туристичного підприємства. Способи підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Література [8;17–20; 22–26; 29; 32; 34; 36]

Ключові поняття: оборотні фонди; фонди обігу; оборотні засоби; матеріальні ресурси; норми витрат матеріальних ресурсів; матеріаломісткість; матеріаловіддача; норматив оборотних коштів; коефіцієнт оборотності.

Контрольні питання

1. Розкрийте економічну сутність оборотних фондів підприємства.
2. На які групи поділяються оборотні фонди?
3. Що являють собою фонди обігу? З яких груп вони складаються?
4. Елементи оборотних коштів підприємства.
5. Яким чином визначається потреба підприємства в матеріальних ресурсах?
6. Сутність нормування оборотних коштів. Які групи оборотних коштів нормуються?
7. Які Ви знаєте методи розрахунку нормативів оборотних коштів?
8. Як обчислюється норматив оборотних коштів у виробничих запасах?
9. Назвіть основні показники ефективності використання оборотних коштів.
10. Охарактеризуйте основні заходи щодо економії матеріальних ресурсів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Теми рефератів

1. Облік товарно-матеріальних ресурсів у готелях.
2. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів підприємства.
3. Шляхи економії та раціонального використання матеріальних ресурсів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Тема 9. Інвестиційна діяльність у готельно-туристичному комплексі

Поняття інвестицій та їх склад. Внутрішні і зовнішні інвестиції. Реальні та фінансові інвестиції. Капітальні вкладення, їх різновиди та структура. Визначення необхідного обсягу інвестицій. Джерела фінансування інвестиційних витрат.

Загальна характеристика фінансових інвестицій. Види цінних паперів та їх особливості. Формування та функціонування фондового ринку. Механізм державного регулювання випуску та обігу цінних паперів.

Іноземні інвестиції, їх види, форма і структура. Оцінка привабливості українського туристичного ринку для іноземних інвесторів.

Методи та показники оцінки ефективності інвестицій у готельно-туристичному комплексі.

Інвестиційні проекти у туристичній галузі. Етапи обґрунтування інвестиційного проекту. Механізм фінансування та оцінка ефективності інвестиційного проекту.

Література [4; 5; 11; 19–20; 22–23; 26; 27; 29; 31; 34]

Ключові поняття: *інвестиції; інвестори; реальні інвестиції; фінансові інвестиції; капітальні вкладення; цінні папери; фондовий ринок; інвестиційний клімат; інвестиційна привабливість; інвестиційні проекти.*

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття “інвестиції” та розкрийте його економічну сутність.
2. Які існують види інвестицій?
3. Розкрийте сутність поняття “капітальні вкладення”, їх класифікація.
4. Яким чином визначається потреба підприємства у капітальних вкладеннях?
5. Назвіть основні джерела фінансування інвестиційних витрат.
6. За якими показниками можна визначити інвестиційну привабливість українського туристичного ринку?
7. Фінансові інвестиції, їх особливості.
8. Яким чином визначається реальна вартість цінних паперів?
9. Чому український туристичний ринок потребує залучення іноземних інвестицій?
10. Які методи застосовуються для оцінки ефективності інвестицій у готельно-туристичний комплекс?
11. Охарактеризуйте зміст та структуру інвестиційного проекту.
12. За допомогою яких показників здійснюється оцінка ефективності інвестиційного проекту?
13. Назвіть основні джерела фінансування інвестиційних проектів.

Теми рефератів

1. Інвестиції як чинник оновлення матеріально-технічної бази готельно-туристичного комплексу України.
2. Проблеми залучення іноземних інвестицій у сферу туристичного бізнесу в Україні.

3. Становлення та розвиток ринку цінних паперів (на прикладі готельно-туристичного бізнесу).
4. Механізм управління інвестиціями на туристичному підприємстві.

Тема 10. Маркетинг, реклама та інформаційні технології у готельно-туристичному комплексі

Сутність, зміст і функції маркетингу у туризмі. Організація і проведення маркетингового дослідження у туризмі. Основні етапи та методи проведення маркетингових досліджень. Сегментація та ємність ринку туристичних і готельних послуг.

Служба маркетингу туристичного підприємства, принципи її організації. Маркетинг готельних послуг. Контроль маркетингу.

Поняття і напрями рекламної діяльності туристичного підприємства. Реклама власних потреб і власних можливостей. Організація рекламної діяльності на туристичному підприємстві. Принципи реклами, основні канали її поширення. Імідж туристичного підприємства та правила проведення рекламної кампанії.

Інформаційні системи управління в туристичній галузі. Комп'ютерні технології у системі надання транспортних послуг. Автоматизація управління діяльністю готелю. Інформаційні потоки у системі управління готелем. Сучасні системи Інтернет-бронювання місць у готелях.

Література [11; 16; 18; 20; 22–26; 30–33]

Ключові поняття: маркетинг; туристичний маркетинг; етапи маркетингових досліджень; сегментація ринку; ємність ринку; реклама; туристична реклама; реклама потреб; реклама можливостей; імідж туристичної фірми.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття “туристичний маркетинг”, розкрийте його зміст.
2. В чому полягають основні функції маркетингу?
3. Сформулюйте основні принципи організації маркетингової служби на туристичному підприємстві.
4. Назвіть основні етапи проведення маркетингового дослідження.
5. Які Ви знаєте методи збору інформації, необхідної для проведення маркетингового дослідження?

6. Розкрийте зміст поняття “ємність туристичного ринку”.
7. Що Ви розумієте під поняттям “додатковий ринок туристичних послуг”?
8. В чому полягають особливості здійснення маркетингу готельних послуг?
9. Розкрийте механізм здійснення контролю маркетингу.
10. Які функції виконує реклама на підприємстві туристичного бізнесу?
11. Дайте характеристику реклами потреб туристичного підприємства.
12. Що являє собою реклама можливостей?
13. Назвіть ефективні канали поширення реклами.
14. Які чинники впливають на імідж туристичного підприємства.
15. Яку роль виконують інформаційні системи на підприємствах готельно-туристичного бізнесу?
16. Дайте характеристику інформаційних потоків у готелях.
17. Охарактеризуйте основні проблеми, пов'язані з автоматизацією виробничої діяльності туристичних підприємств.

Теми рефератів

1. Організація та етапи проведення маркетингового дослідження на підприємствах готельно-туристичного комплексу.
2. Роль реклами у підвищенні ефективності діяльності туристичного підприємства.
3. Імідж туристичного підприємства та фактори, що впливають на його формування.
4. Потенційні можливості сучасних комп'ютерних технологій в управлінні діяльністю підприємства готельно-туристичного комплексу.

Змістовий модуль III. Управління розвитком готельно-туристичного комплексу

Тема 11. Виробнича програма та планування розвитку туристичного підприємства

Необхідність планування виробничої діяльності туристичного підприємства. Сутність та зміст процесу планування. Натуральні та вартісні показники виробничої програми. Структура виробничої про-

грами туристичного оператора. Обґрунтування виробничої програми та її ресурсне забезпечення. Принципи та етапи розробки виробничої програми туристичного оператора.

Методологічні основи планування розвитку туристичного підприємства. Принципи та види планування. Методи планування на туристичному підприємстві. Стратегія розвитку туристичного підприємства та бізнес-планування. Типова структура бізнес-плану туристичного підприємства та його показники. Критерії оцінки ефективності бізнес-плану.

Планування експлуатаційної діяльності підприємств, розміщення туристів. Розроблення та показники експлуатаційної програми підприємств готельного типу.

Література [2; 17; 19; 20; 22–24; 26; 29; 34; 36]

Ключові поняття: *планування; виробнича програма; показники виробничої програми; бізнес-планування; показники ефективності бізнес-плану.*

Контрольні питання

1. У чому полягає зміст планування виробничої діяльності туристичного підприємства?
2. Охарактеризуйте систему показників виробничої програми туристичного підприємства.
3. Назвіть та розкрийте зміст розділів виробничої програми підприємства готельно-туристичного комплексу.
4. З яких етапів складається алгоритм розробки виробничої програми туристичного підприємства?
5. Які принципи необхідно враховувати при розробленні виробничої програми туристичного підприємства?
6. Розкрийте суть механізму обґрунтування виробничої програми різними видами ресурсів.
7. Яка роль належить плануванню у забезпеченні розвитку туристичного підприємства?
8. Сформулюйте основні принципи та охарактеризуйте основні етапи планування на туристичному підприємстві.
9. Які методи застосовуються при розробленні плану розвитку туристичного підприємства?
10. В чому полягає суть процесу бізнес-планування в сучасних умовах?

11. Охарактеризуйте типову структуру бізнес-плану та розкрийте зміст його основних розділів.
12. За якими критеріями здійснюється оцінка ефективності бізнес-плану?

Теми рефератів

1. Методика розроблення виробничої програми підприємства готельно-туристичного комплексу.
2. Сутність та етапи процесу планування розвитку туристичного підприємства.
3. Бізнес-план як сучасна форма планування розвитку туристичного підприємства.
4. Ефективність реалізації бізнес-планів у сфері готельно-туристичного комплексу України (на прикладі конкретного проєкту).

Тема 12. Собівартість готельно-туристичних послуг

Сутність і класифікація витрат на формування і реалізацію туристичного продукту. Операційна, фінансова та інвестиційна діяльність туристичного підприємства. Постійні, змінні, адміністративні та інші витрати.

Калькуляція собівартості туристичного продукту. Методика обчислення основних статей калькуляції.

Управління витратами на туристичному підприємстві. Прогнозування собівартості туристичного продукту.

Загальна характеристика ціни, види цін. Загальні та специфічні чинники ціноутворення. Методи встановлення цін та цінова політика на підприємствах готельно-туристичного комплексу.

Література [7; 8; 16; 19–26; 29; 31; 32; 34; 36]

Ключові поняття: *собівартість; виробнича собівартість; структура собівартості туристичного продукту; калькуляція собівартості.*

Контрольні питання

1. Що відображає собівартість туристичного продукту?
2. Які витрати включаються до виробничої собівартості?
3. За якими ознаками класифікуються витрати, що включаються до собівартості туристичного продукту?
4. Чим відрізняються постійні та змінні витрати?

5. Які витрати підприємства вважають постійними?
6. Які витрати підприємства вважають змінними?
7. Які витрати належать до адміністративних?
8. Що включається до складу фінансових витрат підприємства?
9. Що являє собою процес калькулювання собівартості туристичного продукту?
10. За якими статтями складається калькуляція?
11. Розкрийте сутність процесу планування поточних витрат туристичного підприємства.
12. Назвіть фактори, за допомогою яких можна забезпечити економію витрат підприємства.

Теми рефератів

1. Калькулювання, структура витрат на формування та реалізацію туристичного продукту.
2. Планування собівартості нового туристичного продукту.
3. Система управління зниженням витрат туристичного підприємства.

Тема 13. Особливості формування доходів на підприємствах готельно-туристичного комплексу

Сутність і роль доходу підприємств готельно-туристичного комплексу. Методика розрахунку доходу підприємства. Економічний механізм формування та розподілу доходу. Джерела формування валового доходу туристичного підприємства. Напрями використання доходу. Система формування і використання доходу підприємства туристичного бізнесу.

Стратегія формування доходів туристичних підприємств. Система моніторингу доходів на туристичних підприємствах. Етапи стратегічного планування доходів туристичного підприємства. Політика оптимізації доходів туристичних підприємств та її принципи.

Література [8; 16; 18–26; 29; 31; 34; 36]

Ключові поняття: дохід; валовий дохід; виручка; ціна; собівартість; прибуток; стандарти бухгалтерського обліку.

Контрольні питання

1. Розкрийте економічний зміст поняття “дохід”.
2. В чому полягають особливості формування доходу на підприємствах готельно-туристичного комплексу?

3. Назвіть відмінності у джерелах отримання доходів туроператором та турагентом.
4. За якою формулою можна розрахувати сукупний дохід туристичного підприємства?
5. За яких умов дохід туристичного підприємства вважається оптимальним?
6. Охарактеризуйте модель формування та розподілу валового доходу туристичного підприємства.
7. Назвіть та охарактеризуйте основні джерела формування валового доходу туристичного підприємства.
8. З яких елементів складається модель моніторингу доходу туристичного підприємства?
9. За якими основними напрямками використовується валовий дохід туристичного підприємства?
10. Якими нормативними актами регулюється формування та розподіл доходів підприємств туристичного бізнесу?
11. За якими етапами проводиться стратегічне планування доходу туристичних підприємств?
12. В чому полягає суть політики оптимізації доходу туристичного підприємства?
13. Назвіть основні принципи формування політики оптимізації доходу від туристичної діяльності.
14. Яку роль відіграють маркетинг та логістика у забезпеченні формування доходів підприємства?
15. Визначте основні напрями підвищення доходів підприємств туристичного бізнесу.

Теми рефератів

1. Управління доходами на підприємствах готельно-туристичного бізнесу.
2. Шляхи підвищення доходів туристичних підприємств.
3. Основні напрями та оптимізація використання доходів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.
4. Прогнозування та планування доходів туристичних підприємств.

Тема 14. Система формування й розподілу прибутку на підприємствах готельно-туристичного комплексу

Сутність, види та джерела отримання прибутку підприємствами готельно-туристичного комплексу. Класифікація видів прибутку підприємства та методика їх розрахунку. Система показників рентабельності підприємства.

Управління формуванням та розподілом прибутку туристичних підприємств. Напрями використання прибутку.

Оцінка фінансово-економічного стану туристичного підприємства та її інформаційна база. Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності.

Економічна сутність ефективності виробництва та методологія її визначення. Вимірювання та система показників ефективності діяльності туристичного підприємства. Основні чинники зростання ефективності у діяльності туристичного підприємства.

Література [8; 16; 18–26; 29; 31; 34; 36]

Ключові поняття: *прибуток; чистий прибуток; збиток; рентабельність; звичайна діяльність; надзвичайна діяльність; операційна діяльність; фінансова діяльність; система оподаткування.*

Контрольні питання

1. Розкрийте економічну сутність поняття “прибуток”.
2. Чи існує зв’язок між доходом та прибутком підприємства?
3. Що являє собою прибуток від операційної діяльності?
4. Які функції виконує прибуток?
5. Назвіть та розкрийте суть основних показників рентабельності.
6. Чим відрізняються розрахунок показників рентабельності діяльності туроператорів і турагентів?
7. Охарактеризуйте механізм управління формуванням і розподілом прибутку підприємства.
8. За якими напрямками може використовуватись прибуток туристичного підприємства?
9. Які фактори впливають на величину прибутку підприємства?
10. Як розраховується чистий прибуток туристичного підприємства?

11. В чому полягає суть стратегії управління прибутком туристичного підприємства?
12. Які методи використовуються при плануванні прибутку туристичного підприємства?
13. Назвіть показники, які застосовуються при плануванні прибутку туристичного підприємства.
14. Що розуміється під поняттям “капіталізація прибутку”?

Теми рефератів

1. Механізм формування і використання прибутку на підприємствах готельно-туристичного комплексу.
2. Шляхи підвищення рентабельності на підприємствах готельно-туристичного комплексу України.
3. Прибуток як узагальнюючий показник ефективності діяльності туристичного підприємства.
4. Роль прибутку у забезпеченні розвитку туристичного підприємства.

Тема 15. Рух грошових коштів на підприємствах готельно-туристичного комплексу

Сутність, роль та види грошових потоків. Класифікація грошових потоків туристичного підприємства. Схема формування сукупного чистого грошового потоку туристичного підприємства.

Мета, принципи й основні етапи економічного управління рухом грошових коштів. Основні фактори впливу та методи оптимізації руху грошових коштів.

Планування руху грошових коштів на туристичних підприємствах. Розрахунок потреби у грошових коштах на перспективний період.

Система показників оцінювання ефективності формування та використання грошових коштів на туристичних підприємствах.

Література [19; 23; 26; 29; 34]

Ключові поняття: грошові кошти; рух грошових коштів; грошовий потік; чистий грошовий потік; операційний грошовий потік; інвестиційний грошовий потік; фінансовий грошовий потік; майбутній грошовий потік; дисконтований грошовий потік; дисконтування; ставка дисконту.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття “рух грошових коштів”.
2. За якими ознаками класифікуються грошові потоки?
3. Чистий рух грошових коштів туристичного підприємства та порядок його визначення.
4. Зміст поняття “cash flow”.
5. Яких принципів слід дотримуватися при плануванні руху грошових коштів?
6. Які фактори суттєво впливають на рух грошових коштів на туристичному підприємстві?
7. Сформулюйте принципи економічного управління рухом грошових коштів.
8. Які Ви знаєте методи оптимізації руху грошових коштів? Охарактеризуйте їх.
9. За допомогою яких заходів забезпечується дефіцит грошових коштів на туристичному підприємстві?
10. Які фактори впливають на зростання чистого грошового потоку?
11. За допомогою яких методів планується надходження грошових коштів на туристичному підприємстві?
12. Яким чином розрахувати потребу підприємства у грошових коштах на перспективний період?
13. Які показники характеризують рух коштів у результаті фінансової діяльності?
14. Назвіть основні показники ефективності використання грошових коштів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.
15. Розкрийте сутність коефіцієнта ліквідності.

Теми рефератів

1. Сучасні методи оптимізації грошових потоків туристичного підприємства.
2. Планування руху грошових коштів на підприємствах готельно-туристичного комплексу.
3. Ефективність використання грошових коштів туристичного підприємства та показники її вимірювання.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Відповідно до Закону України “Про туризм” туризм – це:

- а) подорож з метою отримання переваг у бізнесі, пасивний відпочинок;
- б) подорож у вільний час, один з видів активного відпочинку;
- в) тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування;
- г) тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання з метою відпочинку чи виконання тимчасових оплачуваних робіт.

2. Суб’єкт туристичної діяльності, який здійснює функції роздрібного продажу туристичних послуг і турів, є:

- а) туристичним оператором;
- б) туристичним менеджером;
- в) туристичним агентством;
- г) туристом.

3. Рекреація – це:

- а) активний відпочинок на природі;
- б) сукупність кліматичних умов, природних об’єктів та архітектурних пам’яток;
- в) розширене відтворення сил людини або діяльність, спрямована на відновлення продуктивних сил людини;
- г) відновлення продуктивних сил та виробничо-господарських комплексів.

4. Сучасний етап розвитку туризму у науковій літературі називається:

- а) етапом становлення туризму як галузі;
- б) етапом формування індустрії туризму;
- в) етапом глобалізації туризму;
- г) монополізації туристичної індустрії.

5. Україна є дійсним членом Всесвітньої туристичної організації з:

- а) 1992 р.;
- б) 1997 р.;
- в) 2002 р.;
- г) 2007 р.

6. Організаційними формами туризму є:

- а) оздоровлювально-пізнавальний, курортно-лікувальний і спортивний туризм;
- б) міжнародний і внутрішній туризм;
- в) постійний і сезонний туризм;
- г) місцевий і дальній туризм.

7. Основними організаційно-правовими формами підприємств у сфері туристичної діяльності є:

- а) комунальні підприємства;
- б) державні та спільні підприємства;
- в) товариства з обмеженою відповідальністю та акціонерні товариства;
- г) кооперативи, корпорації та холдинги.

8. Максимальний розмір статутного фонду туристичного підприємства повинен становити:

- а) не менше 100 мінімальних заробітних плат;
- б) не менше 500 мінімальних заробітних плат;
- в) не менше 1000 мінімальних заробітних плат;
- г) не обмежується.

9. Основними цілями державного регулювання у туризмі є:

- а) забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав;
- б) безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних ділянок, будівель і споруд;
- в) збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини та довкілля, врахування державних і громадських інтересів при плануванні та забудові території;
- г) створення сприятливих умов для розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності.

10. Органами державної виконавчої влади в галузі туризму є:

- а) Міністерство культури і туризму України та Держтурадміністрація;

- б) Міністерство культури і туризму України та Міністерство курортів України;
- в) Міністерство культури і туризму України та Державна служба туризму і курортів;
- г) Міністерство культури і туризму України та Державний комітет з розвитку спорту, туризму та молодіжної політики.

11. Ліцензування туристичної діяльності здійснюється з метою:

- а) класифікації туристичних ресурсів України, забезпечення їх охорони, встановлення гранично допустимих навантажень на об'єкти культурної спадщини та довкілля;
- б) забезпечення дотримання обов'язкових норм, правил, вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки;
- в) створення рівних можливостей суб'єктам туристичної діяльності на ринку туристичних послуг, забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, захисту навколишнього природного середовища, підвищення рівня туристичного обслуговування;
- г) гармонізації стандартів, норм і правил з міжнародними стандартами, рекомендаціями, нормами і правилами, що стосуються вимог до об'єктів відвідування і туристичних послуг, взаємодії туроператорів, використання обмежених туристичних ресурсів, якості і видів туристичних послуг.

12. До туристичної індустрії належать:

- а) органи державної влади, які здійснюють регулювання діяльності підприємств туристичного бізнесу;
- б) сукупність туристичних товарів та послуг, які надаються туристичними підприємствами;
- в) організатори туризму, перевізники, підприємства громадського харчування, заклади системи розваг та ін.;
- г) міжнародні туристичні організації.

13. При плануванні подорожі турист враховує:

- а) вартість туру, можливість знижок і пільг;
- б) комфортабельність подорожі;
- в) кліматичні умови країни перебування;
- г) контингент групи, сформованої для сумісної подорожі.

14. Здатність товару чи послуги задовольняти потреби споживачів — це:

- а) ринок продавця;
- б) потреба у продукті;
- в) обмін продуктів;
- г) корисність продукту.

15. До туристичної послуги належить:

- а) бронювання;
- б) основні служби готелю;
- в) реклама туристичної послуги;
- г) послуги гідів — перекладачів.

16. Спеціалізованим закладом розміщення туристів є:

- а) готель;
- б) ротель;
- в) будинок відпочинку;
- г) пансіонат.

17. До основних служб готелю належать:

- а) служба управління номерним фондом;
- б) комерційна служба;
- в) перукарня;
- г) майданчик для автотранспорту.

18. Головним напрямом діяльності закладів харчування є:

- а) лабораторний аналіз (хімічний, бактеріологічний, радіаційний) сировини;
- б) розробка меню;
- в) приготування та реалізація їжі;
- г) надання комплексу розваг для туристів.

19. Схема харчування “напівпансіон” передбачає надання туристові:

- а) сніданку;
- б) сніданку та обіду;
- в) сніданку та вечері;
- г) обіду та вечері.

20. Страхування туристів при здійсненні туристичних поїздок є:

- а) добровільним;
- б) обов'язковим;

- в) специфічним;
- г) додатковим.

21. До системи розваг туристів входять:

- а) дайвінг;
- б) франчайзинг;
- в) відвідування музеїв;
- г) відвідування закладів харчування.

22. На туристичному підприємстві працюють такі категорії працівників:

- а) спеціалісти;
- б) менеджери;
- в) перекладачі;
- г) керівники.

23. Основою організації оплати праці працівників на туристичному підприємстві є:

- а) рішення засновників підприємства;
- б) кваліфікація працівника;
- в) кодекс законів про працю;
- г) тарифна система.

24. Витрати на оплату праці:

- а) включаються до собівартості туристичних послуг;
- б) включаються до витрат майбутніх періодів;
- в) входять до складу прибутку підприємства;
- г) лягають на збитки підприємства.

25. Розрахунок потреби підприємства у персоналі здійснюється за допомогою методів:

- а) балансового;
- б) нормативного;
- в) експертного;
- г) тарифного.

26. До основних фондів підприємства готельно-туристичного комплексу не належать:

- а) транспортні засоби;
- б) будівлі;
- в) комп'ютери;
- г) ліцензії.

27. Ефективність використання основних фондів характеризується показником:

- а) амортизації;
- б) коефіцієнтом оновлення;
- в) коефіцієнтом змінності;
- г) фондовіддачі.

28. Виробничі запаси підприємства належать до складу:

- а) основних фондів;
- б) оборотних фондів;
- в) активів підприємства;
- г) готової продукції.

29. До власних джерел інвестиційних витрат на туристичному підприємстві належать:

- а) дохід від реалізації туристичних послуг;
- б) кошти на розрахунковому рахунку підприємства;
- в) банківський кредит;
- г) прибуток підприємства.

30. Фінансові інвестиції підприємства передбачають:

- а) вкладення коштів у придбання цінних паперів;
- б) придбання основних фондів та матеріалів;
- в) виплату дивідендів засновникам;
- г) надання допомоги іншим підприємствам.

31. Для маркетингу у туризмі характерні:

- а) орієнтація на швидке розв'язання проблем конкретних споживачів;
- б) орієнтація на певний комерційний результат;
- в) вивчення ринку конкретних туристичних продуктів, аналіз потреб та реклами;
- г) залучення до туризму різних верств населення.

32. Основним елементом системи туристичного маркетингу є:

- а) надання інформаційних послуг;
- б) сегментація ринку туристичних послуг;
- в) встановлення партнерських зв'язків з іншими підприємствами;
- г) підвищення якості туристичних послуг.

33. Найперспективнішими туристичними напрямками можна вважати:

- а) зелений;
- б) велосипедний;
- в) діловий;
- г) екстремальний.

34. Рекламу власних потреб – це:

- а) інформування про можливості фірми в сфері надання туристичних послуг;
- б) інформування раніше встановленого кола споживачів з новим туристичним продуктом;
- в) підтримка високого рівня попиту на раніше рекламований туристичний продукт;
- г) інформування можливих партнерів про існування підприємства та його потреби.

35. Інформаційні потоки готелю у відділі бронювання становить інформація про:

- а) індивідуальне або групове резервування;
- б) скасування резервування;
- в) внесення депозитів;
- г) замовлення туристами екскурсій.

36. Виробнича програма туристичного підприємства охоплює такі розділи:

- а) штатний розклад;
- б) баланс підприємства;
- в) план надання туристичних послуг;
- г) завдання з ресурсного забезпечення.

37. Критеріями оцінки ефективності бізнес-плану туристичного підприємства є:

- а) кількість туристів;
- б) виручка від реалізації туристичних послуг;
- в) чистий приведений дохід (NPV);
- г) термін окупності.

38. До складових собівартості туристичного продукту належать:

- а) амортизація;

- б) податок на додану вартість;
- в) нарахування на заробітну плату;
- г) орендна плата.

39. Калькулювання собівартості продукції — це:

- а) обчислення загальної суми витрат підприємства;
- б) обчислення собівартості одиниці продукції;
- в) розподіл витрат підприємства за видами туристичних послуг;
- г) визначення вартості конкретного туру.

40. Серед джерел доходів туристичного підприємства можуть розглядатись:

- а) доходи від реалізації турпродукту;
- б) короткострокові банківські кредити;
- в) довгострокові банківські кредити;
- г) кошти інвесторів.

41. Ціноутворюючими факторами на ринку туристичних послуг є:

- а) собівартість туристичних послуг;
- б) рентабельність;
- в) інфляція;
- г) облікова ставка НБУ.

42. За рахунок чистого прибутку підприємства:

- а) сплачується податок на прибуток;
- б) формується резервний фонд;
- в) здійснюється матеріальне стимулювання працівників;
- г) надається благодійна допомога.

43. Величина прибутку підприємства залежить від:

- а) сегментації ринку туристичних послуг;
- б) рівня рентабельності;
- в) ціни туристичних послуг;
- г) курсу національної валюти.

44. Рух грошових коштів — це:

- а) надходження та витрачання коштів при здійсненні господарської діяльності;
- б) звіт про фінансові результати діяльності підприємства;
- в) власний капітал підприємства;
- г) cash — flow.

45. Позитивний грошовий потік підприємства формується за рахунок:

- а) валового прибутку;
- б) чистого прибутку;
- в) отриманих кредитів;
- г) амортизації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. – www.rada.gov.ua.
2. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про туризм” від 18.11.2003 р. № 1282–IV. – www.rada.gov.ua.
3. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про захист прав споживачів” від 01.12.2005 р., № 3161– IV. – www.rada.gov.ua.
4. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 р., 448/96-ВР. – www.rada.gov.ua.
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р., № 1560-ХІІ. – www.rada.gov.ua.
6. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р., № 1775-ІІІ. – www.rada.gov.ua.
7. Закон України “Про оплату праці” від 24.03. 1995 р., № 108/95 – ВР. – www.rada.gov.ua.
8. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 р., № 334/94-ВР. – www.rada.gov.ua.
9. Закон України “Про порядок виїзду з України та в’їзду в Україну громадян України” від 21.01.1994 р., № 3857 – ХІІ. – www.rada.gov.ua.
10. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 р. № 85/96-ВР. – www.rada.gov.ua.
11. Державна програма розвитку туризму на 2002–2010 роки: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 р. № 583. – www.rada.gov.ua.
12. Положення “Про міністерство культури і туризму України: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 р. № 1566. – www.rada.gov.ua.

13. *Правила обов'язкової сертифікації готельних послуг*: Затв. наказом Держстандарту України від 27.01.1999 р. № 37. — www.rada.gov.ua.
14. *Правила обов'язкової сертифікації послуг харчування*: Затв. наказом Держстандарту України від 27.01.1999 р. № 37. — www.rada.gov.ua.
15. *ГОСТ 28681.2–95. “Туристско-экскурсионное обслуживание. Туристические услуги. Общие требования”*.

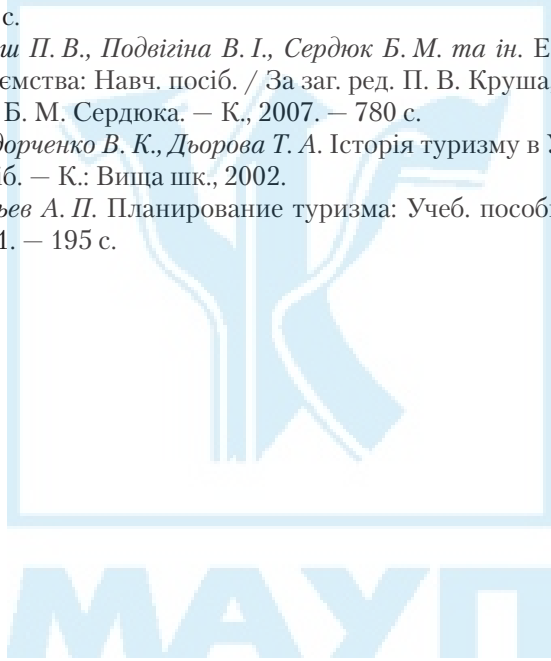
Основна

16. *Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є.* Туризм, готельний та ресторанный бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 352 с.
17. *Байлик С. И.* Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание: Учеб. пособие. — К.: ВИРА-Р, 2002. — 252 с.
18. *Волков Ю. Ф.* Введение в гостиничный и туристический бизнес. — Ростов н/Д: Феникс, 2003. — 348 с.
19. *Дядечко Л. П.* Економіка туристичного бізнесу: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2007. — 224 с.
20. *Кифяк В. Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. — Чернівці: Книги –ХХІ, 2003. — 300 с.
21. *Любіцева О. О.* Методика розробки турів: Навч. посіб. — К.: Альтерпрес, 2003. — 104 с.
22. *Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І.* Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 272 с.
23. *Мальська М. П., Бордун О. Ю.* Планування діяльності туристичних підприємств: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 241 с.
24. *Пуцентайло П. Р.* Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. — К.: ЦНЛ, 2007. — 344 с.
25. *Роглев Х. Й.* Основи готельного менеджменту: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005.
26. *Школа І. М. та ін.* Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посіб. / За ред. проф. І. М. Школи. — Чернівці: Книги-ХХІ, 2005. — 596 с.

Додаткова

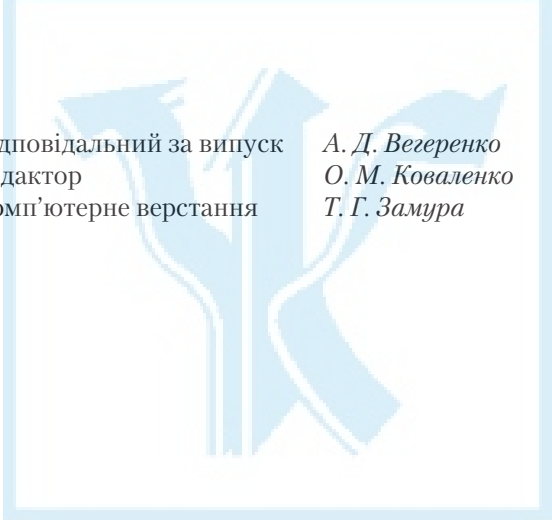
27. *Александрова А. Ю.* Международный туризм: Учеб. пособие. — М.: Аспект Пресс, 2001. — 464 с.
28. *Бичківський Р.* Сертифікація: Навч. посіб. — Львів, 2001.

29. *Бондар Н. М.* Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге вид., допов. — К.: А. С. К., 2005. — 400 с.
30. *Гончарова С. Ю.* Маркетинг: Навч. посіб. — Харків: ІНЖЕК, 2003. — 140 с.
31. *Кабушкин Н. И.* Менеджмент туризма: Учебник: — 4-е изд. стереотип / Н. И. Кабушкин. — Минск: Новое знание, 2004. — 409 с.
32. *Картова Г. А.* Экономика современного туризма. — СПб.: Герда, 2002. — 230 с.
33. *Косенков С. І.* Маркетингові дослідження. — К.: Скарби, 2004. — 464 с.
34. *Круш П. В., Подвігіна В. І., Сердюк Б. М. та ін.* Економіка підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. П. В. Круша, В. І. Подвігіної, Б. М. Сердюка. — К., 2007. — 780 с.
35. *Федорченко В. К., Дьорова Т. А.* Історія туризму в Україні: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 2002.
36. *Юрьев А. П.* Планирование туризма: Учеб. пособие. — Донецк, 2001. — 195 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Економіка готельного та туристичного комплексу”	4
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Економіка готельного та туристичного комплексу”	5
Тестові завдання.....	27
Список літератури.....	35

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *Т. Г. Замура*

Зам. № ВКЦ-3637

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*